

Clemmensen L, van Os J, Drukker M, Munkholm A, Rimvall MK, Væver M, Rask CU, Bartels-Velthuis AA, Skovgaard AM, Jeppesen P. (2016). Psychotic experiences and hyper-theory-of-mind in preadolescence--a birth cohort study. Psychol Med. 2016 Jan;46(1):87-101.

Uniek en specifiek verband tussen Hyper-theory-of-mind (HyperToM) en psychotische ervaringen in de pre-adolescentie

Theory of mind (ToM) is het vermogen om een beeld te vormen van het perspectief van een ander en indirect ook van zichzelf. HyperToM is een sociaal-cognitief proces waarbij aannames van de mentale toestand van andere mensen worden gemaakt die zo ver buiten de observeerbare data liggen dat de gemiddelde toeschouwer heel veel moeite heeft om die te kunnen onderschrijven. Alle psychische stoornissen kunnen op de ToM-dimensie worden ingedeeld, van HypoToM (autisme) tot HyperToM (psychotische stoornissen). In deze Deense studie (1630 kinderen van 11-12 jaar uit het Copenhagen Child Cohort 2000) werd onderzocht welke verbanden er zijn tussen HyperToM en psychotische ervaringen (PE). De kinderen in dit cohort worden vanaf hun geboorte gevolgd. Daarom was al bekend: voorkomen van psychische stoornissen in de familie, de sociaal-economische status en vroege ontwikkelingsproblemen. Op 11 of 12-jarige leeftijd werden de kinderen klinisch getest op pestgedrag (Olweus Bully/Victim Questionnaire), cognitieve vermogens (Wechsler Intelligence Scale for Children – WISC-III), Psychotische Ervaringen (Schedule for Affective Disorders and Schizophrenia for Schoolage Children-Present and Lifetime Version – K-SADS-PL), HyperToM (ToM Storybook Frederik) en psychiatrische diagnoses (Development and Well-being Assessment – DAWBA). De verbanden tussen de factoren werden met logistische regressie analyses berekend. Het bleek dat HyperToM significant geassocieerd werd met PE na correctie van alle andere variabelen (OR=1,81 95%BI 1.2-2.8). Ook bleek er een exclusief en specifiek verband tussen HyperToM en PE, en niet tussen HyperToM en andere psychische stoornissen (zonder PE) (OR=1.71 95%BI 1.0-2.8). Pestgedrag werd ook met PE geassocieerd, maar ook met andere psychische stoornissen. HyperToM is vooral een risicofactor voor psychotische ervaringen en niet voor andere psychische stoornissen.